

numeroase turnee în străinătate pe plan mondial a originalității și vigoriei artistice a mișcării păpușărești din România au fost cele trei ediții de până acum (1958, 1960, 1965) ale Festivalului internațional al teatrelor de păpuși de la București, care ne-au oferit totodată prilejul să vedem — și să se vadă reciproc — evoluind în cadrul unor întâlniri gigantice (cum au fost denumite festivalurile bucureștene) trupe și artiști din zeci de țări din Europa, Asia, Africa și cele două Americi. Prezența Teatrului „Tândărică” la aceste festivaluri a relevat de fiecare dată — așa cum în mod unanim au subliniat specialiștii străini — existența unor modalități încă nesondate în sfera teatrului de animație, ceea ce a făcut ca, de pildă, spectacolele noastre *Mina cu cinci degete*, *Micul primț*, sau *Cele trei neveste ale lui Don Cristobal* să devină momente memorabile în contextul creației păpușărești mondiale.

Aș spune un cuvânt și despre participarea unora din principalii creatori de spectacole din teatrul nostru la formarea și instruirea colectivului teatrului de marionete din Cairo, pentru înființarea căruia turneele noastre în R.A.U. au constituit, fără îndoială, un imbold.

Nu pot fi trecute cu vederea nici schimburile de artiști, de informații, fotografii, tipărituri, expoziții, piese de teatru, contactele personale pe care Teatrul „Tândărică” — ca și alte teatre de păpuși din țară — le-a stabilit în decursul anilor cu teatre și artiști ai genului de peste hotare, toate acestea fiind, incontestabil, mijloace de comunicare a unor experiențe și crezuri artistice, a unor metode de lucru și, mai presus de orice, o mărturie a vocației de deschidere spre lume, caracteristică poporului nostru.

Nu cred să exagerez afirmând că sutele de mii de spectatori din sălile de spectacole ale orașelor străine în care am jucat s-au întâlnit nu numai cu un teatru de păpuși din România, ci cu o solie a spiritualității poporului nostru, cu una din ipostazele înfloririi artistice și culturale din România socialistă.

Margareta Niculescu

SIMPLE REFLECȚII DUPĂ O CONFRUNTARE INTERNAȚIONALĂ

În largă expansiune a teatrului românesc din acest an, mi s-a făcut cinstea să fiu reprezentat cu două puneri în scenă: *Jocul ieilor* de Camil Petrescu, spectacol realizat la Teatrul Mic (acum cinci sau patru ani) și *Opinia publică* de Aurel Baranga (de acum aproape doi ani) la Teatrul Național din Iași.

Turneul Teatrului Mic în U.R.S.S. : „Jocul ieilor” de Camil Petrescu

Aceste turnee internaționale mi-au dăruit bucuria de a lua nemijlocit parte la succesul artiștilor români peste hotare, mândria de a vedea purtat în lume mesajul scriitorilor români. Acesta e, socotesc, un moment foarte important, *nou*, în istoria teatrului românesc și care, cred că va avea importante răsfrîngeri și repercusiuni. Am spart închistarea impusă culturilor țării mici, am trecut în circuitul mondial, oferind și primind valori.

Demonul lucidității nu-mi lasă însă ațipit spiritul critic și mă face să socotesc oportun să vă împărtășesc câteva reflexii prilejuite de prima confruntare internațională a Teatrului Mic.

Teatrul Mic este în primul rînd un teatru de text. Meritul său principal este acela de a fi lansat cuvîntul lui Camil Petrescu, Mihail Sadoveanu — autori atît de scumpi inimii noastre.

În condițiile însă în care bogăția replicii nu-și mai poate culege toate roadele, stilul teatrului — sobru și rafinat — devine nesatisfăcător. În primul rînd, jocul actorilor e cam același în toate dramele (fac excepție comediele și în special cele *Cinci schițe* de Caragiale). În afara acestei stereotipii stilistice, vocabularul de gesturi, atitudini, tonuri, al fiecăruia este — cu cîteva excepții — destul de restrîns, ca al unui om care folosește doar o sută-două de cuvinte din cîteva mii. Este adevărat că pe această porțiune — de realism psihologic — actorii sînt excelenți. Desfășurați însă, pe un spațiu de exigențe spectaculare mai mari și fără colacul de salvare al textului — carența e vizibilă. Și chiar în cadrul acestui stil, să-i zicem realist-psihologic, jocul e ancorat să nu spun într-un manierism, poate ar fi prea mult, dar în tot cazul într-un soi de introversiune emotivă, ținînd de alte timpuri, cu alt stil de viață, nu al epocii noastre.

Bineînțeles că nu e vorba aici de talent, care e din belșug (la mulți), nici de personalitate (cîtiva o au), ci de cu totul altceva. De ceva, asupra căruia Ion Sava, încă acum cîteva decenii, ne atrăsese atenția, și anume de *limitele unei modalități*. Cultivarea *exclusivă* a școlii realist-psihologice duce la o sărăcire a surselor artei teatrului, la uniformitate, la cenușiu; la ceea ce se numește teatrul „micului adevăr”. Această constatare a determinat și în U.R.S.S. cunoscutele reacții împotriva stilului MHAT în spectacolele unor Liubimov, Efros și (într-o măsură mai mică) Tovstonogov, după cum e relevantă și în S.U.A., unde această școală a excelat, reacția unui Allan Schneider.

În ceea ce mă privește, nu e vorba de negarea pur și simplu a acestui stil, ci de depășirea lui dialectică: să-l depășim, înglobîndu-l. Cu tot ce am învățat de la el, înainte, spre o continuă îmbogățire a expresivității teatrale!

Orin Teodorescu

„Teatrul Mic ne-a prezentat un program vast și variat... În însăși varietatea căutărilor, în neasemănarea materialului literar și a mijloacelor scenice pentru tipare, spectatorul a simțit curînd o unitate lăuntrică, precisă și evidentă...”

Piesa Jocul ielelor, montată pentru prima oară pe scena Teatrului Mic, a fost scrisă în 1916. Aș vrea să subliniez succesul regizorului în dezvăluirea elementului esențial al lucrării... care nu și-a pierdut semnificația contemporană, vie... Ca o îmbinare a unor amănunte de viață contemporană cu dezvăluirea unor ciocniri spirituale încordate ne-a apărut și

scena din Simple coincidente, în regia lui Ion Cojar. Aici am putut încă o dată să apreciem măiestria lui George Constantin și a lui G. Ionescu-Gion... Cele mai vii și în foarte multe privințe neașteptate pentru căutările teatrului în sfera satirei și comediei s-au dovedit a fi cele 5 Schițe de Caragiale, realizate de Moiesescu... Mic tradus în limba rusă înseamnă Malii... Acest teatru Mic năzuiește să construiască o artă mare pătrunsă de patosul umanist combativ“.

(„SOVETSKAIA KULTURA“, Boleslav Rostotki, 29 mai 1969)